

Kumlinge kommun

Ålands landskapsregering
PB 1060
22 111 MARIEHAMN

Kumlinge kommuns remissutlåtande gällande ändring av klientavgiftslagen

Gällande det övergripande syftet med lagen att lindra ekonomiska orättvisor i hur avgifter uppbärs på olika omsorgsnivåer och att styra socialservicen från service på institution till service inom öppenvården, med fokus på tidiga insatser som hemservice, så kan konstateras att syftet sannolikt inte uppfylls. Det är dels inte ekonomiska incitament i klienternas avgifter som styr vårdplatstilldelningen åtminstone vad gäller effektiviserat serviceboende och institutionsvård utan det faktiska vårdbehovet och platstillgången. Vissa styreffekter uppstår däremot nog längre ner i vårdkedjan om man gör omsorgsprodukterna förmånligare eller avgiftsfria. Förslaget skapar i viss mån nya ekonomiska orättvisor mellan olika klientgrupper. Vissa avdrag gäller endast klienter med effektiviserat serviceboende medan klienter med serviceboende utan nattillsyn eller hemservice i hemmen inte får ta del av de föreslagna avdragen trots mängden hemservice kan vara av liknande omfattning. Då kan den avsedda styreffekten i avgiftssystemet bli omvänd.

Förslaget definierar klart vad som är tillfällig hemservice vilket är bra.

Förslaget till avgift för fortlöpande och regelbunden hemservice har 35 olika avgiftsklasser baserade på timantal service från 4 timmar till mer än 38 timmar per månad. Det vore administrativt ändamålsenligare att ha en avgiftstrappa med glesare intervall exempelvis sex avgiftstrappor. Då skulle inte mindre justeringar i serviceplan kräva nya avgiftsbeslut med påföljande administration.

För kommuner med tidigare debiteringsgrund enligt antal besök per månad är det en stor omställning. VIS- vårdinformationsystemet som är under upphandling/planering och sannolikt kunde stöda en tidbaserad besöksplanering implementeras inte innan 1.1.2024. Detta ställer utökade administrativa krav på hemservicepersonal gällande tidsrapportering. Ett alltför komplicerat system med inriktning på millimeterrättvisa tar fokus och konkreta resurser från äldreomsorgens huvuduppgift att producera god, tillräcklig och lagenlig service.

Förslaget till avdrag för medicinkostnader skulle i praktiken innebära avdrag från den avgiftsgrundande inkomsten 49,35 € per månad för en klient vilket innebär 41,95 € mindre i avgift per månad. Kan konstateras att det blir administrativt tungt att beräkna dessa avdrag individuellt för klienterna. Klienterna får redan stöd för dessa kostnader indirekt genom FPAs vårdbidrag samt de åländska sjukvårdsavdraget i beskattningen. I motiveringarna till lagen anges att det månatliga beloppet för personligt bruk (§ 16) redan ska täcka b.l.a. självriskandel för läkemedelskostnader.

Kumlinge kommun

Noteras att för de kommuner som inte fastställt månatliga belopp för personligt bruk får en betungande administrativ tilläggsuppgift eftersom även underlag för att fastställa nettoinkomsterna måste tas fram.

Att ta bort avgift för närståendevårdarens lagstadgade ledighet torde inte vara kostnadsmissigt betungande för kommunen då den i nuläget är 11,60 €. Detta beror främst på det låga nyttjandet då de flesta närståendevårdarna inte önskar utnyttja servicen. Det är därför tvivelaktigt om avgiftsfrihet utgör ett incitament till utökad nyttjande av avlastningsservice. Förslaget inkluderar även närståendevårdare utan avtal med kommunen. I det senare fallet förblir det oklart hur mängden "viss ledighet" ska fastställas. Ett rättviseproblem mellan olika grupper uppstår också. En närståendevårdare kan enligt förslaget få t.ex. fem dagars lagstadgad avlastning på ESB för 0 € (i dagsläget max 5*11,60€ =58,00 €) medan en hemmaboende singelåldring utan tidigare service som kommer in på femdagars periodplats (t.ex. efter sjukhusvistelse) måste betala full taxa (t.ex. i Kumlinge 35 €/dygn*5 =175 €).

Landskapsregeringen önskar ta del av beräkningar om hur lagförslaget vad gäller långvarigt effektiverat serviceboende skulle påverka kommunen Att fastställa inkomstbortfallet för kommunen låter sig inte göras utan att göra individuella klientvisa beräkningar. Rimligen kan effekten först analyseras då lagen trätt i kraft. Klart är att lagförslaget är kostnadsdrivande för kommunen både vad gäller intäktsbortfall och utökad avgiftsadministration. Landskapsregeringen bör kompensera kommunerna för merkostnaderna. En utredning för att fastställa omfattningen av inkomstbortfallet för kommunerna borde göras omedelbart efter att lagen trätt i kraft och nya avgifter i enlighet med den fastställts. I merkostnaden bör också beaktas det administrativa merarbetet.

Kumlinge den 4 maj 2023

Lenny Karlsson, ordförande
Kommunstyrelsen
Kumlinge kommun